

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **O. B.**, zastoupené Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 3. 2006, č. j. OAM-264/VL-07-11-2006, ve věci mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 5. 2007, č. j. 60 Az 29/2006 - 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 5. 3. 2006, č. j. OAM-264/VL-07-11-2006. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta její žádost o udělení azylu podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, jako zjevně nedůvodná.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS.

Podle tohoto usnesení je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce

pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje, v mezích přijatelnosti, v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V dané věci stěžovatelka namítá zákonné důvody specifikované v § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Namítá tedy jednak vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Stěžovatelka k tomu v kasační stížnosti uvádí, že správní orgán se od počátku řízení prioritně zabýval skutečností, že požádala o ochranu v okamžiku, kdy jí bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, a tato skutečnost sama o sobě byla jediným důvodem pro zamítnutí žádosti. Jak správní orgán, tak i krajský soud hodnotil podklady žádosti o azyl podle názoru stěžovatelky pouze formálně, aniž by se skutečně zabýval jejich obsahem, proto stěžovatelka namítá účelovost vedení pohovoru ze strany správního orgánu, v němž byl kladen důraz na okolnosti pobytu, přičemž její faktická obava z návratu do země původu byla v pohovoru záměrně potlačována.

Stěžovatelka dále v obecné rovině namítá i nepřezkoumatelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. bez uvedení některého z konkrétních zákonných důvodů v tomto ustanovení zakotvených, které mohou ve svém důsledku nepřezkoumatelnost způsobit. Z obsahu doplněného podání však Nejvyšší správní soud dovodil, že kasační námitka směřuje k nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů rozhodnutí, neboť stěžovatelka uvádí, že *„soud nijak nevysvětlil, jakým procesním způsobem by osoba jinak splňující podmínky pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu mohla splnit podmínku, aby vůbec byla dle tohoto ustanovení posuzována, za situace, když nesplňuje podmínku dle § 12 tohoto zákona. V České republice cizinec nedosáhne toho, aby byl posuzován dle § 14 zákona o azylu, neboť bude dle naznačeného výkladu posuzován dle § 16 tohoto zákona a tedy nelze jeho věc posuzovat dle § 14 téhož předpisu. Tento přístup k institutu tzv. humanitárního azylu nepřípustně vylučuje jeho aplikaci na osoby, které však jeho podmínky jinak splňují“*. Závěr soudu, že zjevně nedůvodná žádost vylučuje udělení humanitárního azylu, je dle názoru stěžovatelky nesprávný, poškozuje účastníky správního řízení a je v příkrém rozporu s ustanovením § 2 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Neshledal-li správní orgán v jejím případě důvody pro udělení azylu dle § 12, měl zkoumat možnost udělit jí azyl z humanitárních důvodů. Stěžovatelka trvá na tom, aby soud přezkoumal postup správního orgánu v plném rozsahu, a to včetně posouzení aplikace ustanovení § 14 zákona o azylu, a navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu umožňuje zamítnout žádost o azyl, je-li slovy zákona „*z postupu žadatele patrné, že ji podal s cílem vyhnout se brozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoli mohl požádat o udělení azylu dříve, a pokud žadatel neprokáže opak*“. Správní orgán na posuzovaný případ stěžovatelky použil tzv. zkráceného řízení uplatňovaného na základě zjevně nedůvodného návrhu na zahájení řízení. Jedná se o řízení, které není prováděno v celém rozsahu, tj. neprobíhá zde proces dokazování o přítomnosti odůvodněného strachu z pronásledování. Možnost zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné je spolu s jednotlivými důvody pro uplatnění tohoto postupu zakotvena v ustanovení § 16 zákona o azylu, přičemž je nutno zdůraznit, že aplikace tohoto ustanovení neznamena automatické vyloučení stěžovatele z řízení o udělení azylu - prakticky znamená jen žádoucí zrychlení celého řízení. Žadateli je i v tomto řízení dána možnost, aby se vyjádřil k obsahu své žádosti, aby mohly být posouzeny konkrétní důvody, které jej vedly k opuštění země původu. V čem však spočívá specifická tohoto řízení a co je nutno v této souvislosti zdůraznit, je skutečnost, že při naplnění některého z důvodů ve smyslu ustanovení § 16 zákona o azylu již v dalším řízení neprobíhá dokazování ke zjištění existence důvodů pro udělení azylu podle ustanovení § 12 tohoto zákona; jinými slovy, explicitně řečeno, je-li žádost o azyl shledána zjevně nedůvodnou, není již k takovému dokazování dán důvod.

Nejvyšší správní soud se v minulosti vztahem ustanovení § 16 zákona o azylu vzhledem k § 12 zákona o azylu opakovaně zabýval (např. v rozsudku ze dne 27. 5. 2004, č. j. 7 Azs 124/2004 – 45, publikovaném pod č. 349/2004 Sb. NSS, taktéž dostupném na www.nssoud.cz), a dospěl k závěru, že naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné vylučuje posouzení žádosti o udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu.

Argumentace krajského soudu a judikatury Nejvyššího správního soudu, která podepírá právní názor, s nímž stěžovatelka ve své kasační stížnosti polemizuje (tj. vztah ustanovení § 16 k § 12 zákona o azylu, potažmo vztah § 16 k § 14 tohoto zákona), stojí na tom, že neexistence azylově relevantních důvodů ve smyslu § 12 je podmínkou rozhodování podle § 14 tohoto předpisu (možnost udělení humanitárního azylu), a z tohoto důvodu se správní orgán nemůže k udělení či neudělení humanitárního azylu vyslovit v rozhodnutí, jímž zamítl žádost o azyl jako zjevně nedůvodnou (podle rozsudku ze dne 10. 2. 2004, č. j. 4 Azs 35/2003 - 71, dostupného na www.nssoud.cz). Tyto dva výroky dle judikatury Nejvyššího správního soudu nemohou stát v jednom rozhodnutí vedle sebe. Díkce předmětného ustanovení takový výklad umožňuje, neboť znění § 14 zákona o azylu je následující: „*Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu*“. Správní orgán tedy nepochybil, když se v daném případě žádostí stěžovatelky z hlediska ustanovení § 14 zákona o azylu nezabýval. Z toho plyne, že ani napadený rozsudek krajského soudu nelze považovat za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť soud se (stejně jako před ním i správní orgán) řídil právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v dřívějších rozhodnutích, z nichž na některá soud v odůvodnění rozsudku i odkázal.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné, a to bez ohledu na shora citovanou judikaturu, na tomto místě poukázat i na skutečnost, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a správní orgán nemá zákonem uloženou povinnost se možností udělení humanitárního azylu automaticky ve všech posuzovaných případech zabývat. K možnosti udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu na základě volného správního uvážení rozhodujícího správního orgánu se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 – 72, nebo rozsudku ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 – 72, na www.nssoud.cz. V daném případě v průběhu správního řízení žádné důvody zvláštního zřetele hodné na povrch nevyplynuly a stěžovatelka na takové důvody v žádné fázi řízení ani nepoukazovala.

Stěžovatelka by tedy neuspěla ani s námitkou vady řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pokud ji spatřuje v tom, že správní orgán v jejím případě nijak nezkoumal podmínky pro udělení humanitárního azylu. Jestliže stěžovatelka tvrdí účelovost pohovoru ze strany správního orgánu, v němž byl podle jejího názoru kladen důraz zejména na okolnosti jejího pobytu v České republice, pak s ohledem na to, že stěžovatelka dle údajů vyplývajících ze spisu vstoupila na území České republiky dne 27. 2. 2005 na čtrnáctidenní turistické vízum a po jeho uplynutí zde nelegálně pracovala více než rok jako barmanka, pak Nejvyššímu správnímu soudu nezbývá než k této námitce toliko na okraj poznamenat, že účelovost nelze spatřovat v postupu správního orgánu, ale naopak by bylo možno ji vysledovat v postupu stěžovatelky. Její žádost o azyl byla totiž podána dne 25. 2. 2006, tedy až rok poté, co do České republiky přicestovala, a pouhý týden poté, co jí dne 18. 2. 2006 bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění.

Ze shora uvedeného vyplývá, že ustálená a jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Proto ji posoudil ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou a odmítl ji.

Stěžovatelka podala návrh, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek dle ustanovení § 107 s. ř. s. O tomto návrhu Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť kasační stížnost ve věcech azylových je vybavena odkladným účinkem *ex lege* (ustanovení § 32 odst. 5 zákona o azylu).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. února 2008

JUDr. Radan Malík
předseda senátu